

ERŐS VÁR

AMERIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

50. ÉVFOLYAM

1984. FEBRUÁR

1. SZÁM

Az evangélikus "Bakócz Tamás" érdekében

(Bakócz Tamás /1442—1521/, az egyetlen magyar, akinek komoly esélye volt a pápai trónra. Mátyás király kedves embere, 1486-ban győri püspök, 1497-ben esztergomi érsek, 1500-ban bíboros, 1510-ben a konstantinápolyi pátriárka címet is megkapta. 1513-ban, II. Gyula pápa halálakor Rómában volt, de nem sikerült a bíborosi kar szavazat-többségét megszereznie, s így X. Leó lett az új pápa.)

Az *Erős Vár* volt az első és akkortájt az egyetlen lap, mely a VII. ev. világyűlés budapesti megrendezésének a kezdeti terve kapcsán felhozta, hogy az EVSz elnöki tisztét 1984-ben minden valószínűség szerint dr. Káldy Zoltán püspök-elnökkel fogják betölteni. Erre a következtetésre nem volt nehéz eljutni, mert nagyjából ez volt a gyakorlat az első hat világyűlésen: a vendéglátó egyház fejét választják meg elnöknek a gyűlést követő ciklusra, rendszerint 5—7 évre.

Közben, főként a Magyarországi Evangélikus Egyházban művelt ún. *diakóniai teológia* körül világméretű vita alakult ki. Az a kérdés ugyanis, hogy ez a teológiai magatartás a társadalomban szolgáló egyház őszinte és céltudatos megnyilvánulása-e, vagy pedig annak az eszköze, hogy az egyház belesimuljon a marxista-leninista társadalmi rendszerbe és azt így fémjelezze. A kérdéses diakóniai teológia tekintetében egyeznek a vélemények, hogy annak kidolgozója, őre és fő propagálója dr. Káldy Zoltán püspök-elnök. Így a diakóniai teológia analízise nem kis mértékben dr. Káldy Zoltán teológiai és politikai igazodásával is foglalkozik.

Mínhogy Magyarországon a diakóniai teológiától nem szabad eltérni, s azt vizsgálat tárgyává sem lehet tenni, nagy izgalom keletkezett azal, hogy azon a Vasfüggönyön innen részletes és megalapozott kriti-

kát gyakoroltak ugyancsak tudományos hozzáértéssel. Ezt a kritikát a hazai ev. egyházi vezetőség dr. Káldy Zoltán nélkül, aztán dr. Káldy Zoltán maga is teljesen rossz néven vette és úgy utasította el, mintha a diakóniai teológia valami tévedhetetlen egyházi megnyilvánulás volna. A széleskörű vitában felvetődött, hogy vajjon dr. Káldy Zoltán várha-

ún. 1. világból már öt elnök szolgált, a 3. világból pedig egy, a tanzániai Josiah Kibira püspök, a jelenlegi elnök. *Szinte elképzelhetetlen, hogy Budapesten ne a 2. világból választanak elnököt.*

Az elnöki tisztre több esélyes személy is van. Ezek közé tartoznak a balti rabállamok ev. egyházainak a vezetői, mint a lett és az észti érsek (ez még ráadásul magasabb rang is!). Bármelyikük megválasztásának a "békeszerető" Szovjetunió örülne és azt ki is használná, mivel végössfokon szovjet érsekeknek minősülnek. Az amerikai delegátusok *David Preus* (EVSz-alelnök), az ALC püspök-elnöke jelöltsége felé hajlanak. Ugyancsak szóba került legújabbban *Andreas Aarflot* norvég püspök, valamint *Kleopas Dumeni* püspök Namíbiából. A keletnémet ev. püspökök egyike is felkerülhet, ha másért nem, mert sikerrel rendezték meg Luther Márton születésének az 500. évfordulóját, s mert a béke ügyében hazájuk fegyverkezési programját is kérdés tárgyává merték tenni. A lengyel helyzet miatt előtérbe kerülhet a lengyelországi kis ev. egyház püspöke, noha az elmúlt évek feszültsége közepette nem látszott számottevő szerepet játszani. Azonban feltétlenül komoly jelöltnek tűnik *Jan Michalko*, a (cseh)szlovákiai evangélikusok vezető püspöke. (Az USA-beli két tót ev. egyházkerület /az egyik a "Lutheran Church Missouri Synod", a másik a "Lutheran Church in America" kebelében/ a "szlovák" kérdést mindig felszínen tartja. Az LCA egyház tót kerülete különösebben is meleg kapcsolatokat ápol mind a /cseh/szlovákiai, mind a jugoszláviai tót ev. egyházzal. Nekünk pedig újabb "Pittsburgh"-re nincs

LUNDTÓL BUDAPESTIG

A világyűlések éve, helye, témája; a megválasztott elnök:

1947 Lund: Az evangélikus egyház a világban — ma. **Anders Nygren** svéd teol. prof. (2. alelnök **Ordass Lajos**.)

1952 Hannover: Az élő Ige a felelős egyházban. **Hans Lilje** német püspök.

1957 Minneapolis: Krisztus megszabadít és egyesít. **Franklin Fry** amerikai püspök. (1. alelnök **Ordass Lajos**.)

1963 Helsinki: Krisztus ma. **Fredrik Schiötz** amerikai püspök. (Az esedékes finn püspök, Simojoki nem vállalta.)

(1969-re a keletnémetországi **Weimarba** volt meghívás, de az állam visszavonta a korábban megadott engedélyt. Ezért 1970-ben a braziliai **Porto Alegre** lett volna a gyűlés színhelye, ahonnan azonban a "bizonytalan belpolitikai helyzet miatt" néhány héttel a kezdés előtt a franciaországi Evianba helyezték át a gyűlést.)

1970 Evian: Elküldve a világba. **Mikko Juva** finn teol. prof. (Az 1963-ban "kimaradt" finnek iránti méltányosságból.)

1977 Dar es Salaam: Krisztusban — új közösség. **Josiah Kibira** tanzán püspök.

1984 Budapest: Krisztusban — reményesség a világ számára.

tó elnöksége jó-e az Ev. Világszövetségnek? Vannak olyan hangok is, melyek "orwelli" állapotokat jósolnak az EVSz számára, ha ő lesz az elnök.

Akárhogy is nézzük azonban a dolgokat, annyi bizonyos, hogy Magyarországon a VII. ev. világyűlés új elnököt fog választani. Eddig az

L. B. ...
Összeállítás

nagyon szükségünk.) Mindent összevetve az is megállapítható, hogy a Vasfüggönyön túl jelenleg ún. "ellenálló" ev. egyházi vezetőség sehol sem működik.

Mindezt magyar szempontból nem egészen mindegy, hogy ki lesz az EVSz elnöke. *Nem kell dr. Káldy Zoltán püspök-elnök vonalvezetésével vagy teológiai felfogásával egyet-érteni ahhoz, hogy EVSz elnökké való választását pártoljuk.* Elnöki tisztje feltétlenül emelné a századokon át felekezeti kisebbségbe szorult hazai evangélikusok öntudatát és tekintélyét. Az is megeshetik, hogy az ő személye fórumot teremt magyar ügyek pertraktálására, talán még az elorzott országrészekén élő magyarok, magyar evangélikusok bizonyos előnyére is.

Úgy tapasztaltuk, hogy a tanzániai elnök 1977-ben történt megválasztása nem okozott komolyabb politikai elhajlást EVSz körökben. A genfi központ mégiscsak "genfi" és ez többé-kevésbé biztosítja az egyensúlyt. Az igaz, hogy az elmúlt években Dél-Afrika és Namíbia sokat szerepelt az ev. egyházi sajtóban, de az EVSz más kérdésekkel is foglalkozott. Például előtérben tartotta a belső-ázsiai szovjet térségbe telepített német evangélikusok ügyét és egyházi munkájukhoz sok segítséget nyújtott, továbbá egyre hangsúlyozottabban foglalkozik a marxista Etiópiában dühöngő egyház-üldözéssel. Az is igaz, hogy az "apartheid" rendszer elleni állásfoglalás hitvallási jellegűnek van nyilvánítva. De eljöhét még az idő, hogy a marxista rendszer elleni állásfoglalás is hitvallási jellegűvé válik. Ki tudja, dr. Káldy Zoltán akaratlanul is hozzásegíthet ehhez. Effelől a 2. világból a pápai trónra került II. János Pálal hasznosan értekezhetik majd. Ezért nyugodtan azon lehetünk, hogy az evangélikus "Bakócz Tamás" befusson.

Bernhardt Béla

50. ÉVFOLYAMÁBA LÉPETT AZ ERŐS VÁR!

A jelenleg megjelenő magyar evangélikus újságok és folyóiratok között (a Lelkipásztor c. lelkészi szakfolyóiratot kivéve) az egész világon a legmagasabb évfolyam-számot az Erős Vár jegyzi. Következő számainkban szó lesz jubiláló lapunk történetéről, jelentőségéről és célkitűzéseiről.

NAGYHETI TÉKOZLÁS

"Jézus hat nappal húsvét előtt elment Betániába, ahol Lázár élt, akit feltámasztott a halálból. Vacsorát készítettek ott neki, s Márta szolgált fel, Lázár pedig a Jézussal együtt ülők között volt. Mária ekkor elővett egy font drága valódi nárduskenetet, megkenete Jézus lábát, és saját hajával törölte meg; a ház pedig megtelt a kenet illatával. Tanítványainak egyike, Júdás Iskariótes, aki el akarta őt árulni, így szólt: 'Miért nem adták el inkább ezt a kenetet háromszáz dénárért, és miért nem adták az árát a szegényeknek?' De nem azért mondta ezt, mintha a szegényekre lett volna gondja, hanem azért, mert tolvaj volt, és a nála levő erszényből elszedegette, amit beletettek. Jézus erre így szólt: 'Hagyd őt, hogy megtegye temetésem napjára; mert a szegények mindig veletek vannak, de én nem vagyok mindig veletek!' " (Jn 12:1-8.)

LEGALÁBB HÁROMSZÁZ napszámnyi értékről van szó, pedig Júdás a kiöntött egy font igazi drága nárdusból való kenetet a legszerényebb ára szerint értékelte. Előkelő emberek kedveskedtek ilyesmivel kitüntetett vendégeiknek, de akkor is csak cseppenként használták. Kijárt ez a tisztelt a halottaknak is a balzsamozáshoz, de ennek is meg volt a mértéke. Az a mód, ahogyan Mária bánik a kenettel, messze túlmegy mindennemű szokásos tiszteletadáson. Csak ezt lehetett mondani rá: Micsoda tékozlás!

JÉZUS MÉGSEM utasítja vissza, hanem elfogadja és jóváhagyja ezt a tékozlást. Elfogadja ebben a tékozlásban a Hozzá ragaszkodó szeretet jelét. Mert Mária ennek akart valamiképpen kifejezést adni. Annyira kimondhatatlanul sokat kapott Jézustól és annyira érezte ennek a kötele-

zését, hogy mélységes háláját és ragaszkodását csak ilyen emberi számítást és mértéket meghaladó módon tudta kellően kifejezni. Viszont, amikor Jézus ezt elfogadja, ezzel bizonyosságot tesz arról, hogy megilleti Őt ez a szeretet és áldozat. Neki, aki életét adta értünk, mi is tartozunk mindenünkkel, és nincs az az érték, amellyel megfizethetnénk aranyból és ezüstből becsebbé vért. Mária cselekedete örök jelképe marad az egyház Jézushoz ragaszkodó szeretetének és soha le nem róható tartozásának.

VAN AZONBAN ennek a történetnek egy másik vonatkozása is. Jézus az ilyen, személyének szóló áldozatot nem szokta elfogadni. Megelégedett a jászollal és vállalta az otthontalanságot. Uralkodás helyett szolgált és korona helyett töviskoszorút viselt. De most az egyszer kivételesen elfogadja a fejedelmi megtisztelést, a drága kenet tékozlását. Mert zavával nem a szegénység megszüntethetlenségét igazolja. Hanem egy felől bizonyosságot tesz arról, hogy övétől mindenkor elvárja a szegényekről való gondoskodást, ahogyan azt Ő is gyakoroltatta tanítványokkal a közös erszényből. Másfelől kiemeli, hogy ebben az esetben helyesen cselekedett Mária. Most, amikor halálba készül, így kellett ennek történetnie, hogy a halálba menő Krisztuson éppen halálbamenetekor lássék meg fejedelmekét meghaladó méltósága. Lehet, hogy ezzel az összefüggéssel Mária sem volt tisztában. Mégis Jézus betániai megkenetése világosan jelzi, hogy Ő a szenvedésben és a halálban dicsőül meg. Mert az a dicsősége, hogy nem mások élete árán ragadja magához a hatalmat, hanem leteszi a maga életét és úgy lesz az egész világ Urává és Megváltójává. A felkent Úr halálba megy, hogy övéinek élete legyen. A megváltásnak ennél a nagy eseményénél szolgált Mária tékozlása eszközzel s ezért lesz emlékezetes a cselekedete, amíg csak hirdetik az evangéliumot a világban.

-e-y

ÚR JÉZUS KRISZTUS! Te megengeded, hogy Mária csupa szeretetből megkenjen Téged drága kenettel a Te temetésedre, úgy, hogy megtelt a ház jó illattal. Add meg nekünk, hogy igaz szeretettel emlékezzünk meg szent áldozatodról és irtalmaddal vigasztalódjunk. Végül pedig add meg nekünk és a Téged áhító gyülekezetnek, hogy az örök életben magasztalhassunk és imádhassunk Téged, aki az Atyával és a Szentlélekkel együtt dicsérettel örökké. Amen.

RBK

HÁROMEZER DOLLÁR REFORMÁTUS ADOMÁNY AZ EVANGÉLIKUSOKNAK

Nem lehet tudni, hány figyelmes olvasónk vette észre az Erős Vár legutóbbi számában azt a másfél sort, amely az Amerikai Magyar Evangélikus Konferenciához beérkezett adományok nyugtázása során adta tudtul egy nemrégén megszűnt gyülekezet, a Milwaukee (WI) Magyar Református Egyház háromezer dolláros ajándékát. Ezúton is kifejezzük elismerésünket Szűcs János ny. lelkésznek, valamint a feloszlott gyülekezet megszűnt kezelő előjáróknak. Nemes gesztusuk nemcsak a magyar reformátusok és evangélikusok hagyományos jóviszonyát ábrázolja, hanem azt is lehetővé teszi, hogy az eddigi adományok elégtelensége miatt régóta húzódó Biblia-kalauz végre kiadható legyen. A könyv máris nyomdában van. Köszönjük, református testvérek!

Clevelandi magyar zeneszerző új Luther-kantátája

Kiss János zeneszerző, nyugat-clevelandi gyülekezetünk tagja, az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia megbízásából Luther-kantátát írt szimfonikus zenekarra, valamint többszólamú, ill. szóló-énekre. A "Here I Stand" (Itt állok . . .) c. mű ősbemutatója Clevelandban lesz május 27-én vasárnap du. 4 órakor a West Suburban Philharmonic Orchestra tavaszi koncertje keretében. A hangverseny helye: a Fairview High School nagyterme (4507 West 213 St). Adomány: \$3.50, nyugdíjasoknak, gyermekeknek és csoportoknak kedvezmény.

Cleveland-környéki olvasóink figyelmébe ajánljuk ezt a magyar evangélikus szempontból jelentős eseményt.

Interjú

Európai testvérnapunk, az Útitárs genfi munkatársa beszélgetést folytatott az Evangélikus Világszövetség főtitkárával, dr. C.H. Mau-val, a tervezett budapesti Világgyűlésről.

Útitárs: Milyen feladatai vannak az Evangélikus Világszövetség világgyűléseinek, függetlenül attól, hogy hol tartják meg azokat?

Mau: Örülök, hogy lehetőségem nyílik a beszélgetésre az Ev. Világszövetségről és üdvözölhetem sok magyar barátomat, aki ennek az újságnak az olvasója.

Az Ev. Világszövetség (EVSz) világgyűléseinek a feladatát a szervezet alkotmánya pontosan meghatározza. A világ - , vagy közgyűlés a Világszövetség legfőbb kormányzó testülete. Ezen minden tagegyház szóhoz jut és meghatározhatja együtt az EVSz jövőbeni munkáját, és résztvehet egy új vezetőség megválasztásában, amely a közgyűlések között a szervezet ügyeit irányítja. Általában hatvétenként vannak gyűlések. A világgyűlés lehetőséget ad a tagegyházaknak, hogy bizonyoságot tegyenek összetartozásukról s fejlesszék a köztük fennálló közösséget. Ilyen találkozók alkalmával a kiküldöttek megkísérik az egyház és világ égető kérdéseivel való foglalkozást és nézeteik kifejtését.

Útitárs: E feladatoknak az EVSz közgyűlése a világ bármely pontján eleget tudna tenni. Miért rendezik a közgyűléseket mindig a világ más-más pontján?

Mau: Az egyházi kiküldöttek számára rendkívül fontos élményt jelent a vendéglátó egyházzal – amely mindig szervezetünknek egyik tagegyháza – való megismerkedés. A vendéglátó egyház képezi mindig a közgyűlés háttérét és járul hozzá ahhoz, hogy egy bizonyos »lelki klíma« ott kialakulhasson. Eddig mindig igen hasznosnak bizonyult a közgyűlés háttérében egy tényleges tagegyház valóságos életének szívdobogása meghallása, továbbá az is, hogy a vendéglátó egyházak is kaphattak a közgyűléstől indításokat és egyéb lelki javakat. Ez a minkét részről való lelki gyarapodás mindig jelentős volt. Sem a Világszövetség, sem a vendéglátó egyház nem marad olyan az ilyen tapasztalatszerzés után, mint amilyen annak előtte volt.

Útitárs: Mindenkor a tagegyházak hívják meg az EVSz világgyűlését. Tudna-e a végrehajtóbizottság olyan kijelentéseire utalni, amelyek hozzájárultak a Magyarországi Ev. Egyház meghívásának elfogadásához?

Mau: Több okot lehet említeni, ami ezt a meghívást különösképpen vonzóvá tette.

Mindjárt elmondhatom, hogy a Magyarországi Ev. Egyház mindig fontos szerepet játszott az EVSz életében és annak világgyűlésein is. Szinte minden alkalommal nagyon alaposan foglalkozott az előkészítő anyaggal: nem csupán tanulmányozta azt, hanem legtöbbször saját teológiai munkájával is hozzájárult a főtéma és az egyéb, ott tárgyalásra kerülő kérdések megvitatásához, és e munka eredményeit nyilvánosságra is hozta.

A mostani meghívás lehetőséget nyújthat szervezetünknek arra, hogy látható hídat építsen kelet és nyugat közt egyre szélesedő szakadék felett, feszültségekkel teli időszakban: a keresztyének bizonyítani tudják, hogy minden világnézeti különbség ellenére összetartoznak. S egyben hozzájárulhat a népek és nemzetek jobb megértéséhez.

Útitárs: Ilyen találkozásnak a sikeres lebonyolításához tapasztalataink szerint különösképpen két dolog szükséges: először valamely előzetes ismeret egymás felől, másodsor pedig az egymással való beszélgetés és gondolatcsere minimális lehetőségének a megteremtése. Hallhatnánk valamit azokról a lépésekről, amelyeket már eddig ebben az irányban tettek vagy a jövőben kívánnak megtenni?

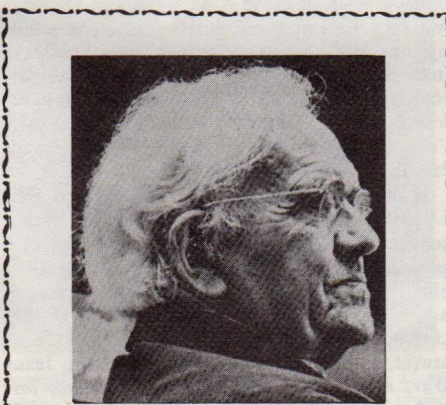
Mau: Számos lépést tettünk, hogy a résztvevőket előkészítsük a hittestvérekkel való találkozásra. Az előkészítő anyagban például alapos tájékoztatást szeretnénk nyújtani a nagygyűlésen résztvevő egyházakról, beleértve a vendéglátó egyházat is. Másodsorban elmondhatom, hogy bőségesen kívánunk alkalmat nyújtani résztvevők egymással való találkozására. Különösen is arra, hogy a keletről és nyugatról jövők találkozhassanak egymással. – A világgyűlés előtt megrendezendő Ifjúsági Találkozó résztvevőinek legalább a fele, reményességünk szerint, Európa keleti részén szolgáló egyházainkból jön majd. A vendéglátó egyház ön maga bemutatkozását a világ-

gyűlés egyik napján külön összeállított program keretében szervezi. A világgyűlés első hétvégén a vendéglátó egyház gyülekezetei a világgyűlés résztvevőit meghívták, hogy töltsék a vasárnapot körükben, ami azt jelenti, hogy egy teljes hétvégé lehetőséget nyújt látogatásokra és hittestvérekkel való kapcsolatra.

Útitárs: A külföldön élő magyar evangélikusok 1957-ben elhatározták, hogy nem óhajtanak egy, a világ sok országára kiterjedő magyar evangélikus egyházat a külföldön megalakult magyar evangélikus gyülekezetekből szervezni. Egyházközségeiket, lelkesi szolgálataikat és más egyházi munkájukat a helyi, országos evangélikus egyházi szervezetek missziójává és részévé kívánják tenni, egyben úgy döntöttek, hogy lelkesen részt fognak venni az említett országos egyházak közegyházi tevékenységeiben. Sajnos, amikor az EVSz budapesti világgyűlésére kiküldendő delegációk névsorát olvastuk, nem hallottunk olyan tagegyházzal, amelyhez magyar evangélikus gyülekezetek tartoznak és amelyek ezekből a Budapesten tartandó világgyűlésre résztvevőket neveztek volna ki. Hasonlóképpen nincs tudomásunk arról, hogy az Ifjúsági Találkozóra jelöltek volna magyar származású ifjakat. Nem lenne-e az EVSz-nek módja arra, hogy ezeket az egyházakat biztassa: vegyenek be kiküldötteik közé olyanokat, akik beszélnek a magyar nyelvet és segítséget jelenthetnének a többieknek?

Mau: Ezzel érdemes lenne foglalkozni. Azt remélem, hogy lesznek néhányan, bár talán kevesen, ilyenek. Avval a lehetőséggel is lehetne talán számolni, hogy az említett egyházakból néhány magyarul is jól beszélő fiátalt megnyerünk segítőnek esetleg rendezőnek (stewardnak) a világgyűlésre. Nem leszünk képesek ezzel kapcsolatban minden igényt kielégíteni, de foglalkozunk a problémával.

Útitárs: Kéthavonként megjelenő lapunk részt kíván venni az EVSz 7. világgyűlése előkészítésében. Cikkeket, tanulmányokat jelentettünk meg annak fő- és altémáiról és tájékoztatjuk olvasóinkat a közgyűléssel kapcsolatos különféle tervekről. Olvasótáborunkban bizonyára sokan vannak, akik magyarországi rokonaikkal együtt a világgyűlés több nyilvános összejövetelére elmennek. Az sem lehetetlen, hogy többen összefognak, autóbust bérlejenek és jelenlegi egyházuk nemzeti bizottságának a jóváhagyásával, mint állandó látogatók jelentkeznek a nagyobb nyilvánosság számára nyitva álló rendezvényeken való részvételre. Sok, Magyarországon kívül élő, magyar származású evangélikusról tudunk, akik már most imádkoznak a világgyűlésért. – Milyen más módon vehetnek még részt külföldön élő magyar evangéli-

Dr. Roland H. Bainton, a Reformáció korának neves kutatója, 89 éves korában elhunyt február 13-án. Here I Stand c. Luther-életrajza több mint egymillió példányban kelt el.

ERŐS VÁR

AMÉRIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

ERŐS VÁR (USPS 178560) is published bi-monthly (February, April, June, August, October, December) for \$3 per year by the Hungarian Conference—Lutheran Church in America, 9715 Lake Avenue, Cleveland, OH 44102. Second-class postage paid at Cleveland, OH. POSTMASTER: Send Address changes (Form 3579) to

ERŐS VÁR

P. O. Box 02148, Cleveland, OH 44102

No. 1. (228) Vol. 50.
FEBRUARY 1984

A "Lutheran Church in America"
Magyar Konferenciájának lapja.

Szerkesztő és kiadó:

Juhász Imre

Munkatársak:

a magyar evangélikus lelkészek.

FONTOS!

Minden szerkesztőségi anyag, kézirat, gyülekezeti hír, úgyszintén a lappal kapcsolatos minden levelezés, előfizetés és adomány erre a címre küldendő:

"ERŐS VÁR"

P. O. BOX 02148

CLEVELAND, OH 44102

Az "ERŐS VÁR" előfizetési díja belföldön egy évre 3 dollár. Kanadában és egyéb külföldön évi 4 US dollár, vagy 5 kanadai dollár.

Be nem jelentett címváltozás esetén a posta a kézbesíthetetlen újságot megsemmisíti, a kiadóhivatalnak pedig külön portót kell fizetnie. Erre a költségre különösen nem-előfizetők, késelemző előfizetők, vagy többéves hátralékban lévők esetében nehéz fedezetet találni.

Ezért kérjük olvasóinkat, hogy minden esetben pontosan adják meg címüket a "Zip Code" szám feltüntetésével együtt! Az újságot "zip code" szám nélkül nem kézbesíti a posta. Címközlésnél tüntessék fel az utca megjelölését is, pl.: St., Rd., Ave. Ugyanis egyes postai zónákban azonos nevű utcákat csak így lehet megkülönböztetni.

Printed by

Classic Printing Corporation

9527 Madison Ave., Cleveland, Ohio 44102

kusok a világgyűlés előkészítésében és munkájában?

Mau: Az elmondottakkal igen jól rámutatott Ön arra, hogy miképpen támogathatják olvasóik a Budapesten tartandó 7. EVSz-világgyűlés érdekében eddig is végzett munkát. Mi nagyra becsüljük a Világ-szövetségért mondott imádságokat és azt hiszem, nyugodtan mondhatom, hogy a vendéglátó ország is ezt teszi. Az szintén mindent megtesz azért, hogy mindenki ott-hon érezze magát Magyarországon és hogy sikeresen bonyolódjék le a világgyűlés. Az EVSz nemzeti bizottságainak az ajánlatá-

val rendelkező látogatókat a rendezőszeg szívesen lát, bár maguknak kell lakásukról és ellátásukról gondoskodni. Ilyenek sok nagygyűlési ülésszakon és a nyilvánosság számára is nyitva álló rendezvényeken résztvehetnek és bizonyára érdekelni is fogja őket több, ott elhangzó előadás, jelentés vagy bemutató. Bizonyára nem egy látogató számára megható élményt jelent majd szülőhazájának és rokonainak a meglátogatása. Vendégeink pedig meglátják azt, hogy milyen világ az, amelyben a magyarországi evangélikus egyház ma él és miképpen hirdeti ott, sajátos helyzetében az Evangéliumot.

Jézussal együtt

A megfeszített gonosztevők közül az egyik így káromolta őt: "Ha te vagy a Krisztus, ments meg magadat és minket is." De a másik megróttá, ezt mondván neki: "Nem félsz az Istentől, hiszen te is ugyanazon ítélet alatt vagy? Mi ugyan jogosan, mert tetteink méltó büntetését kapjuk, de ez semmi rosszat sem követett el." Majd így szólt: "Jézus, emlékezzél meg rólam, amikor eljössz királyságodba." Erre így felelt neki: "Bizony, mondom néked, ma velem leszel a paradicsomban."

Tizenkét órától egészen három óráig sötétség lett az egész földön. A nap elhomályosodott, a templom kárpítja pedig középen kettéhasadt. Ekkor Jézus hangosan felkiáltott: "Atyám, a te kezébe teszem le az én lelkemet." És ezt mondván meghalt. (Lk 23:39—46)

JÉZUSSAL EGYÜTT: UGYANAZON ÍTÉLET ALATT! Sokkal mélyebb értelmű ez a tény, mint ahogyan azt ennek kimondója, a gonosztevők és az egyetlen Igaz ugyanazon ítélet alatt: hallatlan igazságtalanság! Hiába kérdezzük: Hogyan történhetett? Felidézhetjük az események egymásutánját, levezethetjük egymásból az eseményeket. Itt egy kis emberi gyarlóság, ott gyávaság, amott meg nagyon érthető féltékenység, s a vége az a megmagyarázhatatlan igazságtalanság. Mégis van rá válasz, ha azt kérdezzük, hogy mi a célja ennek az eseménynek és mi az értelme Isten felől nézve. "Az Úr akarta Őt megrentani." Ez a magyarázat. Isten rávetette mindnyájunk vétkét és rajta ítélte meg. Ezért van Jézus ítélet alatt bűnösökkel együtt. A szomszéd keresztről feléje hangzó gúnyos beszéd az evangélium velejét érinti. Jézus nem tud magán segíteni, mert "másokon" segít azzal, hogy az ítéletet elszenvédi értünk, ítéletre méltóként.

JÉZUSSAL EGYÜTT: UGYANAZON A HELYEN! Halálra és ítéletre méltó bűnös ember soha nem hallott még ilyet: "Ma velem leszel a paradicsomban!" Sokszor próbáltak Jézusnak ebből a mondásából valami bizonyosat levezetni az emberi lélek halál utáni állapotáról. De aki csak ezzel a kíváncsi kérdéssel boncolja Jézus szavát, az meg se közelíti annak értelmét. Jézus szava csupa evangélium személyes és tömör formában. A keresztre feszített Úr meghirdeti benne halálon veendő győzelmét és bizonyoságot tesz arról, hogy győzelmének gyümölcsében Vele együtt részesednek övei is. Aki Vele együtt áll ítélet alatt, az Vele marad az üdvösségben is.

Bármilyen nagy úr a halál, Krisztustól nem választhatja el azt, aki Benne reménykedik. Megkísérelhetjük az üdvösség kiszínezését, képzeletünk segítségével minden képet rajzolhatunk az örökkévalóság örömeiről, a döntő benne mégis ez: "Velem leszel!" Ez az üdvösség és ez az örök élet. A legélénkebb képzelet sem tud ennél nagyobb és boldogítóbbat mondani.

JÉZUSSAL EGYÜTT: UGYANOLYAN BIZONYOSSÁGGAL! Krisztus nélkül is lehet legyőzni a halál félelmét. Lehet vele bátran vagy cinikusan szembenézni. Lehet megnyugvással fogadni, sőt munkától megfáradtan és szenvedéstől meggyötörtten még kívánni is lehet. Lehet bölcs mondásokkal tovább adni egy élet tapasztalatait a halál órájában és kábítószerekkel is lehet menekülni a halál réme elől. Mindez lehetséges Krisztus nélkül. Elég példát találunk rá múltban és jelenben. De egészen új az, ahogyan Jézus megy a halálba, azzal a bizonyossággal, hogy életét nem a halál markába, hanem az Atya kezébe teszi le. Milyen jó, hogy ezt a kiváltságot sem tartotta meg önmagának, hanem megengedi, hogy Vele együtt ugyanolyan bizonyossággal menjünk mi is a halálba. Tudhatjuk, hogy az a kéz, amelybe letesszük lelkünket, nem romboló és pusztító marok, hanem teremtő és újjáteremtő jóságos atyai kéz. A halál tusájában is megadatik nekünk ez a bizonyosság Jézussal együtt! -e-y

ÚJ JÉZUS KRISZTUS! Te meghaltál értünk és a keresztfán üdvösséget szerezteél nekünk. Ébreszd fel egyházadat új életre isteni áldozatod erejével. Légy a mi mindennapi kenyerünk, békességünk és örömünk, hogy türelemmel megálljunk mindvégig, egykor pedig Hozzád jussunk és a mennyben örökké dicséreljünk Téged, aki az Atyával és a Szentlélekkel élsz és uralkodol örökkön örökké. Ámen.

RBK

CHICAGO

Magyar evangélikus istentisztelet és úrvacsoraszolgálat lesz május 27-én, vasárnap du. 4 órakor a Peace Lutheran gyülekezet (5944 W Cullom és Mason sarkán) templomában, melyet Tessényi Kornél ny. ev. lelkész tart. Ezt követi a nagyteremben a csikágói magyarság hősöknapjára megemlékezése. Parragh Dezső ref. lelkész mondja az ünnepi beszédet.

VÁLASZ — A VÁLASZRA:

ANALÍZIS VAGY RÁGALMAZÁS?

Pátkai Róbert esperes, az angliai Evangélikus Tanács (Lutheran Council of Great Britain) elnöke, felkérésre a Keston College negyedévi folyóiratában írt cikket *Analízis vagy rágalmazás?* (Analysis or Slander?) címmel. Az alábbiakban kivonatolva közöljük magyar fordításban ezt a cikket a Koinonia c. magyar evangélikus teológiai folyóirat nyomán.

Keményhangú tiltakozást tett közvé a Magyarországi Evangélikus Egyház vezetősége. Nagy Gyula püspök és négy másik vezető egyházi tisztségviselő — akik között nincs ott Káldy Zoltán püspök-elnök — aláírásával Nyilatkozat jelent meg, melyben a vezetőség megdöbbenésének ad kifejezést afelett, hogy nyugati egyházi személyek "támadják és rágalmazzák egyházunk teológiáját, az államhoz való viszonyát, egyházi vezetőit és — mindenek felett — vezető püspökünket dr. Káldy Zoltánt" (Hungarian Church Press, 1983. júl. 15. XXXV. évf., 14. sz.). A magyar egyház haragja különösen is egy kiváló és köztiszteletben álló teológus, D.Dr. Vajta Vilmos ellen fordul, aki korábban az Evangélikus Világszövetség teológiai osztályának igazgatója volt Genfben, majd az Ökumenikus Intézeté Strasbourgban.

Vajta professzor a Lutherische Monatshefte 1983 márciusi számában kritikai vizsgálat tárgyává tette

a "diakóniai teológiát". Ez ma a Magyarországi Evangélikus Egyház hivatalos teológiai rendszere. Feladata, hogy betöltse azt az űrt, amelyet a "sztalinista" idő és az 1956. évi forradalom körüli kavardás teológiai egy helyben topogása teremtetett az egyházban. Ennek a teológiai rendszernek fő építőmestere és képviselője Káldy püspök.

A következőkben a cikk a "diakóniai teológia" történelmi hátterét vázolja, a második világháborút követő időktől Ordass püspök letartóztatásán, egyházi elítélésén és rehabilitációján át újabb félreállításáig, amikor is Káldy Zoltán vette át a püspöki tiszteletet. Ez a feladat nem volt könnyű.

Meglepő, hogy az egyház új vezetősége semmiképpen nem revideálta Ordass püspökkel szembeni magatartását. Űgye valójában mind a mai napig zavaró elem az egyházban. Mikor 1978-ban Ordass püspök meghalt, utódja írt róla megemlékezést. Ebben azonban nem esett szó sem az Ordass elleni alaptalan perről, sem rehabilitációjáról. Ezeket a dolgokat szemmel láthatólag egyszerűen el kell felejteni. Valójában az egész "ügyet" soha nem "emésztette meg", sem az egyház, sem az állam. Elszigetelt jelenségként akarják feltüntetni, s Káldy püspök buzgó híve ennek a magyarázatnak. Az igazság azonban az,

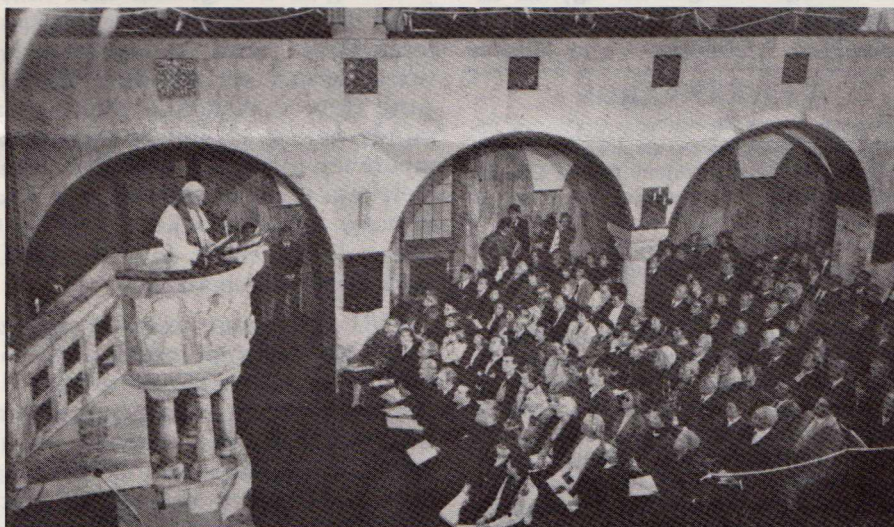
hogy egy sereg vezető egyházi személyiséget, köztük teológiai tanárokat és teológiai téren kiváló lelkeseket elhallgattattak, vagy legjobban esetben, szolgálati helyüktől messzire, kis falusi gyülekezetekbe helyezték át.

A történelmi háttér felvázolása után "Új teológiai tájékozódás" címszó alatt a "diakóniai teológiát" mutatja be a szerző, majd "Teológiai analízis" című fejezetében a következőket írja:

Vajta professzor fent említett cikkében elsősorban találkozzunk a "diakóniai teológia" szakmai elemzésével. Különösen is kimutatja a krisztológiai alapvetés biblia-teológiai hiányait. Nyilvánvaló, hogy állást foglal Káldy püspök írásaival kapcsolatban. De sehol nem érinti e teológia szerzőjének és szószólójának személyét. Arra a következtetésre jut, hogy azon szigorú tekintély folytán, mely ezt a teológiát monopóliummá tette, ez valójában ideológiává vált, — amely nem tűr meg semmilyen kritikát vagy kiegészítő analízist. Kétségtelen következménye ennek a "teológiai ideológiának", hogy szolgálata csak egy módon konkretizálódik: míg az egyház "diakóniája" révén krisztológiai érveket szolgáltat a világ és a társadalom felé való szolgálatának, a szolgálat tartalma egyezik a kormány politikai programjával.

Annak megvilágítására, hogy Vajta analízise minden valószínűség szerint helyes, hadd idézzem azt az interjút, melyet Cserhádi József pécsi római katolikus püspök és a katolikus püspöki kar titkára adott (Kritika, 1983. szeptember 21): "Magyarországon az állam és az egyházak viszonya kiegyensúlyozott s a két fél között koegzisztencia áll fenn. A vallásszabadság elve alapján az állam elismeri az egyházak és vallási közösségek tevékenységének szabadságát, s viszonzásul az egyházak magukévá teszik a szocialista népi társadalom szociális célkitűzéseit és struktúráját. Az egyházak határozott erőfeszítéssel támogatják a szocialista népi állam megvalósítását." Továbbá: "A jelent a fejlődésnek egy második foka jellemzi: a koegzisztencia helyébe az az állapot lép, ahol egymásért munkálkodunk."

Vajta professzor utal ennek a "diakóniai teológiának/szolgálat teológiájának" egy nemrég megjelent marxista analízisére is. Poór Jó-

Történelmi jelentőségű esemény színhelye volt az evangélikus templom Rómában december 11-én, amikor II. János Pál pápa részt vett az advent 3. vasárnapi istentiszteletén. "Közétek hozott ma engem Isten Lelke, aki az ökumenikus párbeszéd keretében az egész keresztény egységére hív fel bennünket" — mondotta beszédében a pápa, majd a helyi lelkesekkel, Meyer Kristóffal együtt vezette a gyülekezetet Luther Márton imádságában a keresztény egységért. Az istentiszteleten 500-an voltak jelen, köztük 100 újságíró.

zsef vezető marxista filozófus és debreceni egyetemi tanár kimutatta, hogy ennek a teológiának ugyan krisztológiai előfeltételei vannak, de gyakorlati következményei teljesen megfelelnek a "tudományos marxista-leninista" értelmezésnek. Tudományos szempontból nem lehet ugyan elismerni a teológusokat, de álláspontjuk ideiglenesen eltűrhető, hasznosságuk miatt. A marxista filozófus teljes őszinteséggel hozzáteszi, hogy a történelemben először történik meg, hogy egy teológiai rendszer s ennek következtében egy egyház (vagy egyházak) egyetért a marxizmus programjával, — ami arra készítheti a marxista valláskritikát, hogy néhány tudományos előfeltételét újra átgondolja. (Poór József: Századunk és a protestantizmus, Budapest, 1981, 166—184. o.)

Vajta professzor rövid elemző cikke, mint fentebb láttuk, viharos

reakciót váltott ki a magyarországi evangélikus egyházi vezetőknel. Az említett sajtóközleményben, melynek címe: "Visszautasítjuk a rágalmakat", az lepi meg az olvasót, hogy egyáltalában semmiféle teológiai feleletet nem adnak dr. Vajta kipellengérezett (discredited) cikkének teológiai érveire. Ehelyett a Nyilatkozat aláírói azt a kiutat választották, hogy kétségbe vonják a szerző szavahihetőségét, utalva arra, hogy Magyarországon kívül él 1941 óta. Ezen kívül visszautasítják a "német keresztyénekkal" vont párhuzamot, annak ellenére, hogy dr. Vajta cikke sehol nem mondja, hogy összekeverték volna a kommunista ideológiát az evangéliummal. Tudva, hogy magyar teológusok nagyon érzékenyen reagáltak már korábban e ponton, csupán annyit mond, hogy a diakóniai teológia módot talált arra, hogy teológiai

összeférhetőséget hozzon létre a marxista ideológiával, — amint annakidején a német keresztyének tették.

Így a Magyarországi Evangélikus Egyház elutasította egy teológiai dialógus lehetőségét, épp most, amikor a világ evangélikussága arra készül, hogy a Lutheránus Világszövetség 7. világgyűlését Budapesten tartsa.

Bárki számára világos kell legyen, hogy egy teológiai dialógus egészen más dolog, mint a dialógusban résztvevő személyek kérdése vagy akár az a kérdés, ki lesz a Világszövetség elnöke a nagygyűlés után. Ezt a kérdést egészen más személyek, ti. újságírók vetették fel. De ha már felvetődött a kérdés, a legjobb felelet egy teológiai dialógus lett volna, mely teljesebbé tehetné volna a vendéglátó egyház vezetőjének teológiai arcképét.

Kiszélesedett a diakóniai teológia körüli vita

A Magyarországi Evangélikus Egyház hivatalos teológiai rendszere az ún. diakóniai teológia. Ennek tudományos kiértékelésére és kritikájára odahaza aligha van lehetőség. Nyugaton *Gémes István*, az Útitárs szerkesztője írt korábban egy dolgozatot ebben a tárgyban, ez azonban csak magyar vonalon, az evangélikus lelkészek körében lett ismeretes. A küszöbön álló budapesti világgyűlés most felélesztette a nyugati ev. egyházak érdeklődését a magyarországi testvérek élete, tanítása és munkája iránt.

Így nem meglepő, hogy amikor dr. Vajta Vilmos, az EVSz egyik vezető teológusa, a Lutherische Monatshefte c. nyugatnémet folyóirat hasábjain "szakmai elemzést", részletes kritikát gyakorolt a diakóniai teológia felett, rámutatva, hogy ez a teológia az egyháznak a szocializmusba való belesimulásához szolgál ideológiai alapul, annak hamarosan széles visszhangja támadt. E visszhangnak angol nyelvterületre való kiterjedéséhez valószínűleg maga Káldy püspök is — akaratlanul — hozzájárult. Ő ugyanis az EVSz Kommunikációs Bizottsága 1983 májusában Budapesten tartott ülésén élesen kifogásolta egyes nyugati egyházi sajtóorgánumok "propagandisztikus vádjait", külön kiemelve

ebben "a magyar emigránsok negatív szerepét". Az ülésen résztvevők — akik eddig nem sokat tudtak az ügyről — erre kíváncsian érdeklődni kezdtek a szóbanforgó németnyelvű cikk, ill. annak angol fordítása iránt.

Ezután jött a Hungarian Church Press (a magyar prot. egyházak sajtótájékoztatója) július 15-i számában megjelent Nyilatkozat, mely a Magyarországi Evangélikus Egyház tiltakozását jelenti be nyugati egyházi személyek, különösen Vajta Vilmos

VATIKÁNVÁROS

Casaroli bíboros-államtitkár és Craxi olasz miniszterelnök egyezményt írt alá, mely tovább módosítja az 1977-ben kibővített 1929-es Lateráni Konkordátumot. Az egyezmény hangsúlyozza, hogy Olaszországban többé nem "államvallás" a római katolicizmus, Róma pedig nem "szent város", hanem "különleges jelentőségű" a világ katolikusai számára.

USA KÖVET A VATIKÁNBAN

Az Egyesült Államok 1797 óta diplomáciai kapcsolatban állott az Egyházi Állammal. Az 1867-es törvényhozás ezt megszüntette. Ennek ellenére az amerikai elnökök Rooseveltől Carterig személyes meghatalmazottat küldtek Rómába. Most a képviselőház és a szenátus megszavazta a tilalom feloldását. Reagan elnök eddigi meghatalmazottját, William Wilsont nevezi ki nagykövetnek a Vatikánba.

CÍMVÁLTOZÁS

Asbóth Gyula ny. ev. lelkész új címe: RD 2, Box 226-U, Ligonier, PA 15658. Telefon: (412) 238-7617.

"rágalmai és gyanúsításai" ellen. A nyilatkozat személyi síkra terelte a vitát, amikor kétségbe vonta dr. Vajta szakavatottságát, sőt szavahihetőségét. Figyelemre méltó a nyilatkozat e mondata: "Alaptalan állítás az, hogy egyházi vezetőink ráerőltetik lelkészeinkre és híveinkre ezt a (diakóniai) teológiát". Nyugati megfigyelők megkérdőjelezték ezt a kijelentést, mert azzal egyidőben jelent meg az Evangélikus Élet tudósítása az egyik országos lelkészkonferenciáról, ahol a konferenciát vezető püspök ezt mondta: "Egyházunk élete a diakóniai teológia, a mindenki felé elkötelezett szolgálat medrében folyik. Ezt a medret lehet mélyíteni és szélesíteni, lehet abban itt vagy ott elhelyezkedni, de csak ebben a mederben folyhat egyházunk élete és szolgálata."

1984 elejére már amerikai egyházi lapokban is elszaporodtak a diakóniai teológiáról s a körülötte folyó vitáról szóló cikkek, sőt a napisajtóban is olvashattunk róla. Egyetlen evangélikus világgyűlést sem előzött meg ilyen nagyméretű nemzetközi vita, mint éppen a budapestit. Kár, hogy a Magyarországi Evangélikus Egyháznak nem állt módjában az őszinte teológiai párbeszéd, amely hozzájárult volna a világgyűlés légkörének tisztulásához.

BUDAPEST—GENF—OSLO:

TERRY A LEGÚJABB VITA-TÉMA

(Church of Norway Information, Oslo) — A norvég ev. egyház egyik delegátusa az EVSz budapesti világgyűlésére, **Terry László** lelkes erős reakciót váltott ki mind a Magyarországi Evangélikus Egyház, mind pedig a Világszövetség genfi központja részéről.

Az ok: a **Church of Norway News** januári száma ismertette Terry egy cikkét, mely októberben jelent meg egy másik lapban. Ebben a szerző szülőhazája ev. egyházi vezetőségéről meglehetősen kritikus véleményt nyilvánított. Az ismertetést azután átvette a Világszövetség hírszolgálatának (**Lutheran World Information**) németnyelvű kiadása.

Február elején a **Magyarországi Evangélikus Egyház** egy nagyobb nyilatkozatban kifogásolta, hogy a fentemlített két kiadvány leköszölte Terry lelkes "hazugságait". Ugyanakkor az EVSz genfi főtitkára, **dr. Carl Mau** kijelentette, hogy a kifogásolt cikkek károsan befolyásolják a Világgyűlés előkészületeit.

Mivel a magyar egyházi vezetőség határozott választ kívánt arra a kérdésre, hogy a norvég egyház "mit akart elérni" ezzel a cikkel, az illetékes norvég egyházi szerv úgy nyilatkozott, hogy az Egyház nem felelős egyes lelkészek, ill. Budapestre készülő delegátusok egyéni véleményéért.

A magyar nyilatkozat szerint Terryt évekkal ezelőtt (valószínűleg 56/57-ben — A szerk.) rátkapták a határon, amint "megkísérelte eredeti okiratok kicsempészését". "Mivel törvénytételt követett el, **nemkívánatos személynek** nyilvánították Magyarországon." Terry lelkes szerint az eset valóban megtörtént, de hangsúlyozta, hogy az Egyház nem felelős egyes lelkészek, ill. Budapestre készülő delegátusok egyéni véleményéért.

Oslo egyházi körök ezekután kérdésesnek tartották, hogy vajjon Terry lelkes kaphat-e magyar vízumot? **Káldy Zoltán** püspök-elnöknek **Andreas Aarflot** norvég püspökhöz intézett levele azután tisztázta ezt a kérdést: "...**még Terry Lászlónak is adunk vízumot**".

A norvég egyházi lap szerkesztője megjegyezte, hogy Terry cikkét azért közölte, mert a budapesti gyűlésről és a magyar egyházzal szülőhazájának megnyilatkozások között ez volt a legkiegyensúlyozottabb. A vezetése alatt álló hírszolgálat feladata, sőt kötelessége, hogy a külföldi olvasókat tájékoztassa a norvég vonatkozású egyházi eseményekről. Mulasztást követett volna el, ha nem számol be a jelenleg folyó vita ottani fejleményeiről. Terry cikke eredetileg egyetemi előadásoként hangzott el. Amikor egy világi folyóirat néhány hónappal a budapesti gyűlés előtt érte a tudósítást, az egyházi sajtónak ez nem kerülheti el a figyelmét — mondotta a szerkesztő. Majd hozzátette: "Az EVSz — amely egyébként nyíltan tudósít mind a tagegyházak közötti, mind az egyes egyházakon belüli nézeteltérésekről — sem félhet attól, hogy a magyar egyház és a külföldi

magyar evangélikusok közötti vitának nyilvánosságát adjon." "Az Európát sajnálatosan szétválasztó szakadék áthidalásának nem csekély előfeltétele a **tájékoztatás maximálisan szabad folyása!**"

Terry László szóbanforgó előadásának, ill. cikkének kiinduló tétele az volt, hogy a magyar evangélikus egyházi vezetőség a kelleténél jobban kiszolgálja a marxista államot. Erre számos példát hozott fel, de ugyanakkor több pozitív tényezőre is rámutatott.

A magyar egyház nyilatkozata pontról-pontra cáfolta Terry állításait, különösen visszautasította az egyház mostani vezetőire vonatkozókat, azaz, hogy ami az ötvenes években történt, azért ők nem felelősek.

A nyilatkozathoz fűzött megjegyzéseiben Terry rámutat arra, hogy a hazai egyház valószínűleg első esetben folytat részletekbe menő és nyilvános eszmecsere Nyugaton élő magyar teológus-

sal. Továbbá örvedetesnek tartja, hogy a magyar egyházi vezetőség már nem próbálja igazolni az ötvenes évek túlkapásait. "**Dr. Maunak nincsen igaza**, amikor a budapesti gyűlésre károsan hatónak tartja nézeteim közzétételét. Az eredeti cikkben és egyebütt is mindig hangoztattam: a Világgyűlésnek éppen Budapesten való megtartását pozitívan értékelem. Azt is jónak tartom, hogy az EVSz meghatározása szerint a gyűlés feladata a hídépítés Kelet és Nyugat között. Ennek a munkának azonban teljes nyíltságban kell végbemennie!" — mondotta Terry László.

Dr. Mau kijelentésére szintén elutasítón reagált a Vart Land c. vezető oslói napilap, mely vezércikkben azt "teljesen kiábrándítónak" nevezte. "Az EVSz főtitkár (nyilatkozata) egyoldalú, ahelyett, hogy a hírközlési szabadságának védelmére kelne. Egy ilyen nyilatkozat senkinek sem használ."

JÉZUS, SZENVEDÉSEDRŐL . . . (181)

Jézus, szenvedésedről
Mostan elmélkednem,
Erőt, áldást mennyekből
Lelked adjon nékem.
Jelenj meg most szívemnek
Ama nagy kínodban,
Mellyel voltál lelkemnek
Orvosa holtodban.

De ne csak kínod tudjam,
Okát is megértem,
Hogy te gúnyt s halált, Uram,
Szenvedtél érterem.
Oka annak én vagyok,
Én és tenger vétkem,
Fájdalmid ezért nagyok;
S célja: üdvösségem.

(Első és harmadik vers)

Ez az ének a "passió virágai" közé tartozik. Nem egyszerűen költői szóhasználat ez a megjelölés. A barokk mozdulatdús, cikornyás, képzeltet mozgó és lekötő kifejezésformái a költészetben is jelentős nyomokat hagytak. A "virágok" szó a költészetben és az irodalomban termékeknek és alkotásoknak megjelölésére szolgált. Ádvent virágai, böjt virágai, a passió virágai — prédikációsorozatokat tartottak és írtak ilyen címenek.

Nürnbergben a XVII. században egy költői kör működött ilyen néven: "Pegnitzorden". Ennek a körnek volt tagja és kiemelkedő alakja Birken Zsigmond, énekünk szerzője. 1626-ban született Wildensteinben, lelkészcsalád gyermekeként. 3 éves volt, amikor "egyiptomi futás-szerűen" — amint megemlékezéseiben ő maga jelöli — Nürnbergbe költöztek, ahová szülei hitük miatt voltak kénytelenek menekülni. 16 éves korában elvesztette édesanyját, majd hamarosan édesapját is. Apjának halálós ágyánál megígérte, hogy teológiát fog végezni. Amikor Jénába került az egyetemre, mégis jogra iratkozott be, de mellette teológiát is hallgatott.

Ebben az időszakban működött Nürnbergben Dilherr János lelkes, aki igen jelentős igehirdető volt. Birken erősen a hatása alá került. Vallásos költésze — 52 egyházi éneket írt — voltaképpen nem más, mint Dilherr igehirdetéseinek hatására született versek. Költői tevékenysége természetesen ennél tágabb volt, de egész költészetét "Isten szolgálatára s az egyház építésére" szánta. Értékét, korabeli megbecsülését mutatja, hogy költői munkálkodása elismerésül a császártól nemesi rangot kapott.

Énekünk 1663-ban jelent meg először Dilherr egy könyvében, amelynek címe: "A szív s a lélek

eledele." A maga nemében barokk vers megjelenésekor nagyon újszerűnek, modernnek számított. Első versszakában Löweni Arnulf éneke cseng vissza, amiből Gerhardt Pál is merített a 177. ének első versénél, s amihez visszanyúlt az 554. ének szerzője is.

Első verszaka minden idők passió-olvasásának nyitánya. Böjt tartalmát, a passió szemléletét mutatja világosan. Egyik méltatója (Stier) így ír róla: "Passióénekeiben nem a művész alkotott, hanem a rabul ejtett szív. Itt nem valaminek a megírásáról van szó, hanem arról, hogy a költő ajándékot adott benne mindnyájunknak. Ezért nem merül feledésbe az ének, amíg csak megállanak emberek a kereszt tövében elcsendesedve."

Kétségtelen, hogy az ének hangvétele a személyes bizonyágtétel. A passió eseményeinek aktív szemléletét s a személyes érdekeltséget világosan kifejezi s ebben az evangélikus böjt szemléletet és tartalmát hűségesen tükrözi.

Koren: Irgalmadat éneklek

PASSIÓI KÖNYÖRGÉS

Úr Jézus Krisztus, aki készségesen és örömmel indultál a szenvedésbe és még jeruzsálemi utadon is irgalmasan törödtél mások szenvedésével: kérünk, tégy minket szabaddá minden ínségtől, és tégy minket szabaddá az ínséget szenvedők szolgálatára. Gyakorolj minket az önmegtartóztatásban, hogy egyre világosabban tudjuk megkülönböztetni a mi akarattunktól a Tiédet, hogy egyre szigorúbbak legyünk önmagunk iránt és egyre nyíltabban igéd befogadására. Segíts, Úr Krisztus, hogy ne keressünk más utat, még akkor sem, ha szenvedést kell vállalnunk és a kereszt alatt kell járjunk, csak azt, amelyen Te vezetsz minket. Ha nehézségeink támadnak hívásunkban embertársaink és külső körülmények miatt, vagy szívünk gonosz kívánságai és szenvedélyei miatt, akkor tégy minket bátrakká, hogy készen legyünk a harcra és szívesen vállaljuk a szenvedést. Arra is segíts minket, Úr Krisztus, hogy sohase kössön le minket a magunk dolga annyira, hogy ne maradjon időnk és erőnk az ínségesek és szegények szolgálatára, a Te szolgálatodra. Nyisd meg szívünket és szemünket a gondjainkra bízottak ínségének látására, hogy segítsünk nekik, amiben csak segíthetünk. Segíts meg minket azzal is, Úr Krisztus, hogy állandóan nyitva álljon számunkra az az erőforrás, amely nélkül nem tudjuk szolgálatunkat elvégezni. Vigy minket magaddal jeruzsálemi utadra. Láttasd meg velünk bűnünket, amely halálba vitt Téged. Mutasd meg helyelmedet is, amely a halálból örök életre visz minket. Ámen.

Bezel Hermann (1861 — 1917)

SECOND CLASS PUBLICATION.
POSTMASTER: SEND FORM 3579 TO
ERŐS VÁR (USPS 178560)
BOX 02148, CLEVELAND, OH 44102

GYÜLEKEZETI HÍREK

CLEVELAND—NYUGAT
Lelkész: Juhász Imre

Templom: W. 98 és Denison Avenue — Lelkészi hivatal: 3245 W. 98th Street (44102). Telefon: (216) 961-6895. — Istentisztelet minden vasárnap dé. 9:30-kor angol, 10:45-kor magyar nyelven. Úrvacsoraosztás minden hó első vasárnapján és az ünnepnapokon. Vasárnapi iskola októbertől májusig 9:30-kor angol, 10:45-kor magyar nyelven.

November folyamán vasárnaponként átlagosan 71 hívünk vette igénybe az egyház igehirdető és tanító szolgálatát, decemberben 85, januárban 57.

A január 15-én megtartott évi közgyűlésen elhangzott jelentések így mutatják meg gyülekezetünk életét 1983 folyamán a számok tükrében:

Az elmúlt évben tartottunk 49 angol, 52 magyar, 3 kombinált, összesen 104 délelőtti istentiszteletet; 3 angol, 1 magyar esti alkalommal együtt összesen 108-at, melyből 35 volt úrvacsorával. Vasárnaponként átlagosan 65 hívünk vette igénybe az egyház szolgálatát, e számon belül mind az angol, mind a magyar templomlátogatottság

SZEMÉLYI HÍREK

Asbóth Gyuláné sz. Pfeiffer Ilonka, a most nyugalomba vonult detroiti lelkészünk felesége, elköltözésük előtt a jégen elesett, fejsérülése hat óltést igényelt. Örömmel jelenthetjük, hogy a veszélyes sérülésből felépült, s már új otthonában van Ligonierban (PA).

Buthy Dénes esperes, buffalói lelkész január közepén 11 napot töltött kórházban, ahol vérkeringési zavarokkal kapcsolatos műtétet hajtottak rajta végre. Hívei imádságával együtt mi is Istennek adunk hálát, hogy felgyógyultan ismét véghezvitte a szolgálatot.

Az EVSz genfi központja hivatalosan akkreditálta **Markovits Pál** ny. ev. lelkészt (Carmichaels PA), mint az Erős Vár tudósítóját a budapesti közgyűlésre. Bizonyára értékes és érdekes beszámolókat küld majd az Erős Vár olvasói számára.

1959. április 19-én kötött házasságot **Pósfay György** (jelenleg Genfben, az EVSz-nél szolgáló) ev. lelkész és **Koppányi Emese**. Frigyük 25. évfordulóján Urunk gazdag áldását kérjük a lelkészpárra!

Terray László Norvégiában szolgáló ev. lelkész, az Útitárs főszerkesztőjét mindenfelől jókívánságokkal árasztották el 60. születésnapja alkalmából. Ehhez mi is csatlakozunk. Itt említjük meg, hogy most jelent meg Terray László 250 oldalas norvégnyelvű könyve Ordass Lajosról, "Han kunne ikke annet" címmel, igen szép kiállításban, Magyarországra térképével és sok képpel, melyek között számos eddig ismeretlen felvétel is van. A magyar evangélikus egyház iránt most világszerte megnyilvánuló érdeklődés különösen időszerűvé teszi e könyvet.

átlaga változatlan az előző évhez képest. Öt keresztelés és három esketés volt. Konfirmálás nem, de jelenleg 5 fiatal van oktatás alatt. Eltemettünk 3 egyháztagot. 648 úrvacsorát osztottunk ki.

A pénzügyi bizottság jelentette, hogy az előző évi áthozat 10,782.52 volt, 1983. évi bevételünk 37,553.52-t tett ki, míg a kiadás 36,052.50-re rúgott, ezzel az egyenleg 1983 végén: 12,283.54. (A bevételék szerény többlete eltörpül a nemskára esedékes 4 és félezres tetőjavítási kiadás mellett.) Missziói pénztárunk az egyházkerületnek átutalt 1,580.47-et, a Magyar Konferenciának 175.62-t. Hívünk adakozása az LCA Világéhség Akcióra 140.00, egyéb helyi és közegyházi célokra 353.00 volt. — Az Oltáregylet, Angol Női Kör és a Férfikör pénztáraink együttes évvégi egyenlege: 3,931.50.

A jelenlegi tisztikar és presbitérium megbízatása 1985 januárjában jár le. Új presbiterünk a lemondott Frigyes Dezsőné helyén: Tóthné Domján Klára.

Keresztelés: Angela Claudia Turk jún. 26-án; Christian Attila Grauzer szept. 4-én; Jenny, Susan és Joaquin Holstein febr. 19-én. — **Esketés:** Brello Márk és Miner Karen dec. 17-én. — **Temetés:** **Özv. Merrell Róbertné** sz. Horváth Eszter, a Vas megyei Nemescső szülötte 89 éves korában, december 5-én. Gyászolják a Brachna és Bogád családok. A szatmári Fehérgyarmatról származó **özv. Beáth Józsefné** sz. Szabó Erzsébet, az Oltáregylet tagja, 86 éves korában, december 19-én. **Özv. Horváth Antalné** sz. Haupth Mária (Huszt, Máramaros), az Oltáregylet tagja, 88 éves korában, február 3-án. A gömöri Melléte szülötte, **özv. Juhász Jánosné** sz. Németh Terézia Budapesten hunyt el február 15-én, 90 éves korában. Az óbudai temetőben végbe-

ment temetési szolgálatot Muncz Frigyes, a Budai Evangélikus Szeretetotthonok igazgató-lelkésze végezte, Kutas Elek ny. esperes segítségével. Igehirdetésének alapja Fil. 1:23 volt: "Vágyódom elköltözni és a Krisztussal lenni, mert az sokkal jobb mindennél." Az elhunytban, aki 1956 és 1961 között a gyülekezet és az Oltáregylet tagja volt, lelkészünk az édesanyját veszítette el. Gyászolják még Kanadában a Németh, az Egyesült Államokban a Varga, Magyarországon a Dergács és Fóris családok. "Aki győz, az fehér ruhába öltözik, és annak nevét nem törölöm ki az élet könyvéből, és vallást teszek az ő nevével az én Atyám előtt és az ő angyalai előtt." (Jel 3:5.)

TORONTO

H. lelkész: **Bernhardt Béla**

Templom: First Lutheran Church, 116 Bond Street. — Lelkészi hivatal: 9715 Lake Ave., Cleveland, OH 44102, USA; tel.: (216) 631-5507. — Istentisztelet (július-augusztust kivéve) a hó második és negyedik vasárnapján du. 4 órakor, esetenként ½7-kor. Miklán Lajos felügyelő telefonszáma: (416) 621-8285.

Április 20-án, nagypénteken az Istentisztelet du. 4 órakor kezdődik; ezalkalommal passióolvasás lesz és az Úrvacsora is kiszolgáltatásra kerül. Az ünnepi szolgálatot Nt. Markovits Pál végzi. További istentiszteleti időpontok: május hó 13-án este 6:30, május 27-én du. 4, június 10-én pünkösd ünnepén du. 4, június 24-én (Úrvacsora; évadzáró szeretetvendégség) este 6:30 órakor.

HIBAIGAZÍTÁS

Sajtóhibák még az Erős Várban is előfordulnak. Nem állandó rovatunk az "Errata corriguntur", de most összejött néhány helyesbíteni való.

Az 1983/4—5. szám 10. oldalán az első hasáb egy cikkének címe helyesen: Dr. Vajta Vilmost ünnepezték . . .

Az 1983/6. szám 7. oldalán a Magyar cserkészek a Világjamboreen c. cikk 3. bekezdésének közepén három hibásan tördelt sor így helyesbítendő: . . . és zsákmányukat aggódva őrző szomszédaink magyaruldözésére. Ezzel a jól vázolt háttérrel érzékeltette . . .

Ugyanazon az oldalon az Afganisztán címszó alatti hírből "országok" helyett "országok" olvasandó.

Ugyanazon az oldalon a legelső gyülekezeti hír elejéről a tördelés során kimaradt a "Cleveland-Első" szokásos fejléc.

Mindennapi kenyér

— Útmutató a Biblia olvasásához —

1984. ÁPRILIS HÓ

BŐJT 4. VAS. — ÁPR. 1.

Heti ige: Jn 12:24

1. Rm 8:1-10 — Mt 20:17-28
2. Jn 6:23-29 — Jn 16:16-24
3. Jer 11:18-20 — Jn 16:25-28
4. Fil 1:15-21 — Jn 16:29-33
5. 5Móz 8:2-3 — Jn 17:1-5
6. Jób 9:14-23, 32-35 — Jn 17:6-8
7. Ám 8:11-12 — Jn 17:9-13

BŐJT 5. VAS. — ÁPR. 8.

Heti ige: Mt 20:28

8. Rm 8:11-19 — Jn 11:47-53
9. Zsid 7:24-27 — Jn 17:14-19
10. 4Móz 21:4-9 — Jn 17:20-23
11. Jób 19:21-27 — Jn 17:24-26
12. Zsid 9:11-15 — Mk 14:27-31
13. Zsid 9:16-22 — Mk 14:32-42
14. Zsid 10:1-10 — Mk 14:43-52

VIRÁGVASÁRNAP — ÁPR. 15.

Heti ige: Jn 3:14-15

15. Fil 2:5-11 — Mt 27:11-54
16. Jn 12:27-33 — Mk 14:53-65
17. Jób 38:1-11; 42:1-2 — Mk 14:66-72
18. Mik 3:9-12 — Mk 15:1-15
19. 1Kor 11:23-26 — Mk 15:16-23
20. Nagypéntek. 2Kor 5:14b-21 — Mk 15:24-41
21. Ez 37:1-14 — Mk 15:42-47

HÚSVÉT — ÁPR. 22.

Heti ige: Jel 1:18

22. Húsvétvas. Kol 3:1-4 — Mk 16:1-8
23. Húsvéthétfő. 1Kor 15:12-20 — Mk 16:9-20
24. Lk 24:36-45 — 1Pt 1:1-12
25. Csel 3:12-20 — 1Pt 1:13-16
26. Jn 20:1-10 — 1Pt 1:17-21
27. 1Ts 4:13-18 — 1Pt 1:22-2:3
28. Jn 21:1-14 — 1Pt 2:4-10

HÚSVÉT 2. VAS. — ÁPR. 29.

Heti ige: 1Pt 1:3

29. 1Pt 1:3-9 — Jn 20:19-31
30. Kol 2:12-15 — 1Pt 2:11-17